

6.

**POSELSTVÍ
PREFEKTA DIKASTERIA
PRO SLUŽBU INTEGRÁLNÍMU
LIDSKÉMU ROZVOJI
KE 41. SVĚTOVÉMU DNI
CESTOVNÍHO RUCHU**

27. ZÁŘÍ 2020

Cestovní ruch a rozvoj venkova

41. světový den cestovního ruchu letos probíhá v situaci nejistoty, zapříčiněné pandemií covid-19, jejíž konec je ještě v nedohlednu. Jejím důsledkem je závažný pokles cestovního ruchu. V mezinárodním i národním měřítku dosáhl pohyb osob svého historického minima. Zrušení mezinárodních letů, uzavření letišť a hranic, přijetí přísných opatření, omezení vnitrostátního cestování způsobilo v mnoha odvětvích spojených s cestovním ruchem bezprecedentní krizi. Žijeme v obavách, že se naplní nejčernější hypotéza a na konci roku 2020 budeme svědky poklesu mezinárodního turismu o téměř miliardu osob, což znamená celkovou ekonomickou ztrátu přibližně 1200 miliard dolarů. Následně by došlo k obrovskému poklesu pracovních míst v turistickém sektoru. Podle generálního sekretáře Světové organizace cestovního ruchu Zuraba Pololikashviliho utrpěl kvůli *lockdownu* ze všech sektorů nejvíce právě turismus, který je velkým zdrojem pracovních míst a ekonomického rozvoje.¹

Tato tíživá scénérie, kterou jsme si ještě před pár měsíci nedokázali vůbec představit, nás nemůže paralyzovat a odebrat nám pozitivní vizi do budoucnosti. V tomto duchu se vyslovil papež František: „Horší než krize samotná by byla dramatická skutečnost, že bychom

1

Srov. <https://www.unwto.org/news/covid-19-world-tourism-remains-at-a-standstill-as-100-of-countries-impose-restrictions-on-travel>

z této krize nic nevytěžili. (...) Velkému úsilí o nový začátek nejvíce škodí pesimismus, vidět všechno černě, stále opakovat, že nic už nebude jako dřív!²

Cestovní ruch a rozvoj venkova – to je téma, které pro tento den vybrala Světová organizace turismu ještě před začátkem pandemie. Začíná výzvou, abychom vzali vážně a začali praktikovat udržitelný rozvoj, což v oblasti cestovního ruchu znamená větší zájem o mimoměstské cíle, malé vesnice, obce a místa málo známá nebo málo navštěvovaná: nejvíce skrytá místa je třeba objevit právě proto, že jsou malebná a neznečištěná. Venkov žije daleko od turistických zón a tlačenic. Jde tedy o propagaci udržitelného a zodpovědného cestovního ruchu, který bude stát na principech sociální a ekonomické spravedlnosti, bude plně respektovat životní prostředí a kulturu, uznávat, že základem je pohostinná místní komunita a její území; jde tedy o turistiku, která podporuje pozitivní interakci mezi turistickým průmyslem, místní komunitou a cestujícími.³

Tato podoba cestovního ruchu se může stát hnacím motorem pro růst ekonomiky na venkově, který často žije ze zemědělství, z menších rodinných podniků v nízkopříjmových okrajových oblastech. Tyto podniky bývají postupně pohlcovány potravinovými řetězci. Venkovský cestovní ruch a zemědělství se tak mohou stát dvěma základními složkami nového světa, který bychom rádi vybudovali: cestovní ruch pro lidi a s lidmi. Svou trpělivostí a náročnou prací při obdělávání půdy jsou navíc drobní zemědělci zásadními ochránci přírody. Pokud jsou turisté ohleduplnými a skromnými návštěvníky, mohou participovat na udržování ekosystému. Turismus může konkrétně podporovat místní produkty a malé zemědělské podniky, hospodařící s respektem k přírodním zákonům. Cestování tak může získat i historický rozměr a otvírat srdce pro široké obzory bratrství a solidarity.

Cestování, které oceňuje a sdílí venkovské plody země, může být podnětem pro konkrétní nový životní styl. Moudrost člověka, který obdělává půdu a umí pozorovat a čekat, může zajisté pomoci chránit

2 Srov. František, *Homílie při mši svaté o slavnosti Sesláni Ducha Svatého* 31. května 2020.

3 Definice, kterou přijalo shromáždění italského sdružení: Associazione Italiana del Turismo Responsabile 9. října 2005.

před frenetickým průmyslovým rozvojem a uvádět do souladu každodenní život s životem přírody. Blíže poznat venkov je dobrý způsob, jak chápat nové kultury, jak si osvojit hodnoty, jakými jsou ochrana přírody a tvorstva, která je dnes nejen mravní povinností, ale naléhavým společným projektem.

Venkovská turistika se může stát místem, kde se lze učit novému vztahu k přírodě a mezi lidmi navzájem. Každá osobní změna má svůj počátek v reálné změně postoje. Abychom toho dosáhli, je třeba se vydat na cestu. Abychom se vydali na cestu, je zapotřebí mít cíl: tím se může stát venkov. Cestovní ruch se rozvíjí tehdy, pokud probíhá pozorně a poklidně, udržitelně. Znamená to respektovat zemědělské zákonitosti, venkovský životní rytmus, všimnout si ryzosti, která je v různých oblastech zachována a překvapí nás ve spoustě aspektů, jichž si můžeme všimnout, když se rozhodneme pro místní zemědělské produkty. Můžeme tak poznávat rozdíly, ať už malé, nebo velké, různých tradic, míst a komunit, se kterými se setkáme. Proč tedy nezvolit turismus, který si váží venkova a zapadlých krajů, které na cestě objevíme? Díky tomu můžeme zpomalit a vyhnout se hrozící hektice.⁴

Právě v tomto období se cestovní ruch může stát prostředkem sblížení. Ano, naše postmoderní doba potřebuje blízkost, tedy blízkost ve vztazích, od srdce k srdci.

Cestovní ruch se každopádně zakládá na pohybu lidí a majetku, musí nám ukazovat svou proměnlivou tvář, tvořivou činnost, která dává růst duchu bratrství mezi národy.

V době nejistot ohledně cestování, kdy turismus nese přímé následky pandemie, jsme přesvědčeni, že je třeba podpořit pracující v tomto sektoru, podpořit lidi a komunity na venkově. Turistická ekonomika tak bude moci nabrat na síle, byť redukovane. Pohyb osob, majetku, peněz bude hmatatelným znamením blízkosti, která začala v srdci. Zodpovědná a udržitelná turistika, která dokáže zúročit místní zdroje a aktivity, je jedním z prostředků boje proti chudobě, která v důsledku covidu-19 exponenciálně vzrostla.

Na závěr chceme ujistit o své blízkosti a své podpoře všechny, kdo bojují s následky pandemie v oblasti cestovního ruchu, jak pro život jednotlivců, tak pro život společnosti.

Apelujeme na vládní a ekonomické představitele jednotlivých zemí, aby podporovali a povzbuzovali zodpovědnou turistiku na principu sociální a ekonomické spravedlnosti, při plném respektování životního prostředí a kultury. Vlády ať se zaměří na okrajové lokality a dají těmto oblastem konkrétní šanci rozvoje skrze zúročení specifického povolání, zapojením místních komunit do rozhodovacího procesu, zlepšením finančních podmínek těch, kdo obdělávají půdu.

Obracíme se zvláště na ekologická hnutí a na všechny, kdo se zapojili do ochrany přírody, aby přispěli svými vlastními činy ke konverzi srdcí směrem ke zdravé a správné *integrální ekologii*, ve které se hodnota člověka spojí s ochranou životních podmínek venkovských komunit, žijících v okrajových oblastech. Je třeba, aby se ekonomické plánování zaměřilo na ochranu chudých a nejslabších, například ekonomicko-finanční podporou zemědělců a podporou rozvoje rodinného zemědělství.

Biskupy a zodpovědné za pastoreci turismu prosíme, aby se snažili konkrétně pomoci v oblasti turistických aktivit ve své diecézi. Věřící a farnosti ať bezprostředně a velkodušně odpovídají na požadavky a potřeby pracovníků v cestovním ruchu, kteří v současnosti procházejí těžkostmi. Ať společně navazují sítě blízkých vztahů a pomoci v oblasti ušlých zisků. Je třeba vybudovat nové podoby turistiky venkova, kde bude možné propojit ochranu přírody se šancí podpořit zaměstnance v místním cestovním ruchu.

Nakonec bych rád vyjádřil své nejsrdečnější poděkování všem, kdo projeví svou solidaritu a podporu těm, kteří se cestovním ruchem živí, zvláště na venkově. S Boží pomocí vykročíme všichni na společnou cestu k lepší budoucnosti.

Dáno ve Vatikánu dne 6. srpna 2020, na svátek Proměnění Páně

kardinál Peter K. A. Turkson
prefekt